

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine” ”

KOM(2010) 187 lõplik

(2011/C 48/22)

Raportöör: **Gerd WOLF**

Euroopa Komisjon otsustas 29. aprillil 2010 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine””

KOM(2010) 187 lõplik

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 1. septembril 2010.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 465. istungjärgul 15.-16. septembril 2010 (15.septembri istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 114, erapooletuks jäi 1.

1. Kokkuvõte ja soovitused

1.1 ELi teadusuuringute raamprogrammide tõhusust ja atraktiivsust tuleb suurendada. Selleks on vaja lihtsustada nende rakendamist.

1.2 Seega tervitab komitee komisjoni teatist ja nõustub teatise põhimõteteliste eesmärkidega.

1.3 Lisaks sellele tervitab komitee konkurentsiniõukogu 26. mai 2010. aasta samateemalisi järeldusi.

1.4 Erinevate alaprogrammide ja nende vahendite üha suurem mitmekesisus ning osaliselt väga erinevad reeglid ja menetlused on muutunud ELi teadusuuringute rahastamise keskseks probleemiks. Selle tagajärjel on taotlejatel ja toetuste saajatel raske saada ülevaadet olukorra keerukusest, mida suurendavad veelgi eri liikmesriikide ja sealsete toetuse andjate poolt rakendatavad erinevad eeskirjad.

1.5 Komitee soovib seetõttu eeskirju ja menetlusi järkjärguliselt ühtlustada, eelkõige ELi teadusuuringute rahastamise valdkonnas, kuid pikemas perspektiivis ka liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel. Alles siis võib Euroopa teadusruumist saada tegelikkus.

1.6 ELi teadusuuringute rahastamisel on vajalik parem tasakaal vabaduse ja kontrolli vahel. See kehtib nii eeskirjade kujundamise kui ka nende rakendamise kohta praktikas. Komitee soovib rakendada usaldusel põhinevat lähenemisviisi, seades selle Euroopa teadusuuringute rahastamise keskpunkti. Sellega

seoses toetab komitee komisjoni ettepanekut tõsta *vastuvõetavat riskitaset teadusuuringute valdkonnas* ⁽¹⁾.

1.7 Komitee soovib veel teisigi konkreetseid meetmeid, mis on suures osas kooskõlas komisjoni teatisega:

— tavalise toetuse saajatele rakendatava arveldusmenetluse tunnustamine vastavalt kehtivatele riiklikele eeskirjadele;

— eeskirjade korrektne ja tõhus rakendamine praktikas;

— kindlasummalised toetused kui valikuvõimalus, aga mitte kui meetod vähendatud toetuse varjamiseks. Arvestamisel tuleb võtta aluseks tegelikud kulud;

— menetluste parim võimalik järjepidevus ja läbipaistvus,

— õiguseeskirjade ja menetluste parim võimalik järjepidevus ja stabiilsus;

— kogunud, rahvusvaheliselt tunnustatud eksperdid, kes on koordinaatoriteks, kusjuures neile on jäetud piisavalt palju otsustamisruumi;

— järjepidev auditimenetlus, mis määratletakse läbipaistvate menetluste teel;

— tarkvara edasiarendamine;

— käibemaksu abikõlblikkus;

⁽¹⁾ Vt ka KOM(2010) 261 lõplik.

- eelkõige VKEde jaoks rakendatavad lihtsustused;
- usaldusväärsed, selged ja aegsasti kättesaadavad juhised (kasutusjuhendid) toetusprogrammide ja vahendite kohta.

1.8 Komitee suhtub skeptiliselt komisjoni ettepanekusse, mille kohaselt tuleks tulevaste raamprogrammide jaoks kaaluda nn tulemuspõhist rahastamist kui alternatiivset finantseerimismeetodit, seni kuni komisjon ei ole esitanud põhjalikku ja selgitavat aruannet, mis võimaldaks komiteel objektiivselt hinnata selle mõju menetlustele jms. Seda enam peaks iga teadusuuringu rahastamise puhul olema iseenesestmõistetav esmane ülesanne ja peaesmärk uute ja oluliste teadmiste hankimine ning selle eesmärgi saavutamiseks tuleb valida parim ja tõhusaim meetod. Samuti tuleks eeskirjad ja nende rakendamine kooskõlastada selle eesmärgiga.

1.9 Õiguslik-halduslike ja finantseeskirjade ning menetluste lihtsustamise kõrval on sama tähtis lihtsustada ka teaduslikke ja temaatilisi taotlus-, hindamis- ja seiremenetlusi, et vähendada ülereguleerimist ja ühtlustada Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja institutsioonilisel tasandil nõutavate aruandekohustuste, taotlemismenetluste, ekspertiiside, hindamiste ja lubade väljastamise menetluste suurt hulka.

2. Komisjoni teatis

2.1 Komisjoni teatise eesmärk on lihtsustada veelgi ELi teadusuuringute raamprogrammide rakendamist. Teatises käsitletakse eelkõige rahastamisküsimusi.

2.2 Teatises käsitletud täiendavate lihtsustuste võimalused hõlmavad kolme taset.

- Tase 1: Uurimisetpanekute ja uuringutoetuste juhtimise lihtsustamine praeguste eeskirjade juures.
- Tase 2: Eeskirjade kohandamine praeguse kulupõhise süsteemi juures.
- Tase 3: Liikumine kulupõhiselt rahastamiselt tulemusepõhisele rahastamisele.

2.3 Esimese taseme all on esitatud praktilised haldusprotsesside ja vahendite täiustused, mida komisjon on juba asunud rakendama.

2.3.1 Teine tase hõlmab nende olemasolevate eeskirjade muutmist, millega lubatakse tavaliste aruandlustavade (kaasa arvatud keskmiste personalikulude) laialdasemat kasutamist, mitmesuguste tegevuste liikide ja osalejate jaoks kehtivate eritingimuste arvu vähendamist, sätet VKEde omanik-juhtide kohta ja muudatust toetusaja valimise protsessis. Suurem osa ette-

panekuid teises osas puudutavad edasiste raamprogrammide väljatöötamist.

2.3.2 Kolmandal tasemel esitatakse võimalused üleminekuks kulupõhiselt rahastamiselt tulemusepõhisele rahastamisele. Seeläbi peaksid kontrollimeetmed nihkuma finantsaspektidelt rohkem teaduslik-tehnilistele aspektidele.

3. Üldised märkused

3.1 **ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide tähendus, tõhusus ja atraktiivsus.** Teadus- ja arendustegevuse raamprogramm on üks olulisemaid ELi instrumente Euroopa konkurentsivõime ja heaolu tagamiseks, uue Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamiseks ja Euroopa teadusruumi väljakujundamiseks. Seetõttu on vajalik rakendada teadusuuringute raamprogrammi nii tõhusalt kui võimalik. Parimate teadlaste ja institutsioonide jaoks ning ühtlasi ka tööstuse ja VKEde jaoks peab olema atraktiivne osaleda raamprogrammis. Osalemine kõnealustes programmides peab ennast ära tasuma ning seda tuleb näha kui auhinda. Seetõttu peavad halduslikud ja rahanduslikud raamtingimused olema toetuse saajate jaoks atraktiivsed ja tõhusad.

3.2 **Vajalik lihtsustamine.** Üldkokkuvõttes oli ja on selge vajadus menetluste ja reeglite põhjalike paranduste ja lihtsustuste järele. Seetõttu on komitee juba mitmeid kordi nõudnud nende menetluste lihtsustamist, mis puudutavad teadusuuringute raamprogrammi rakendamist ning komitee nendib rahuldustunde, et esimesed meetmed selle eesmärgi saavutamiseks võetakse juba teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammi raames.

3.3 **Nõukogu järeldused.** Komitee tervitab seega ka nõukogu järeldusi 28. maist 2010⁽²⁾. Komitee täiendavate märkused ja soovitusel peavad aitama kaasa nõukogu seisukohade süvendamisele ja toetamisele.

3.4 **Põhimõtteline heakskiit.** Komitee tervitab ja toetab põhimõtteliselt komisjoni algatust ning teatises esitatud kavatsusi ja alternatiive. Terve rida kavandatud meetmeid sisaldavad selgeid parandusi ning seetõttu toetab komitee neid täies ulatuses. See kehtib näiteks ettepanekute ja toetuste haldamise lihtsustamise kohta praeguste eeskirjade raames või toetuse saajatele rakendatavate riiklikult tunnustatud tavaliste raamatupidamis- ja arveldusmenetluste laiemat kasutamist. See asjaolu ei kõrvalda siiski praeguse keeruka olukorra peamisi põhjuseid, vaid leevendab seda pisut. Siseturgu ja Euroopa teadusruumi arvesse võttes peaks pikaajaliste panuste eesmärk seisnema nende probleemide kesksete põhjuste kõrvaldamises.

⁽²⁾ Euroopa Liidu Nõukogu: 28. mai 2010 - Nõukogu järeldused lihtsustatud ja tõhusamate Euroopa teadusuuringuid ja innovatsiooni toetavate programmide kohta 10268/10.

3.5 Praeguse keerulise olukorra peamine põhjus. Keskne probleem ELi teadusuuringute rahastamisel on ELi programmide ja instrumentide üha suurem mitmekesisus. Olemasolevatel toetusinstrumentidel ja -programmidel on osaliselt omad, väga erinevad eeskirjad ja menetlused (sealhulgas järgmised ühised algatused: tehnikaalgatus vastavalt artiklile 187, algatused EIT, ERA-Nets, avaliku ja erasektori partnerlus vastavalt artiklile 185, jms). See asjaolu toob endaga kaasa keerukama olukorra toetuse saajate jaoks. See ei takista üksnes kavandatud assigneeringute tõhusat kasutamist vaid piirab ka raamprogrammi atraktiivsust parimate teadlaste jaoks. See asjaolu mõjutab negatiivselt raamprogrammide eduväljavaateid.

3.5.1 Erinevused liikmesriikide eeskirjade vahel. Kõnealuse olukorra muudavad veelgi keerulisemaks osaliselt väga erinevad eeskirjad eri liikmesriikides ja sealsete riiklike toetusandjate jaoks, mis on projektide rakendamisel olulise, sageli otsustava tähtsusega asjaolu. Et mõista probleemi täielikku ulatust, on põhjust meenutada, et kõikide komisjoni toetatavate projektide puhul (erandi moodustavad üksnes Euroopa teadusnõukogu projektid) on vajalik vähemalt kolmest liikmesriigist (!) pärit teadlaste ja toetusandjate osalus.

3.6 Eeskirjade ühtlustamine. Komitee kutsub seetõttu üles kõiki Euroopa teadusruumi loomise eest vastutavaid asjaosalisi vähendama õiguslik-halduslike ja finantseeskirjade erinevusi ja mitmekesisust teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammi raames. Me vajame **teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide raames kehtivate eeskirjade ühtlustamist ja vähendamist**. Raamprogrammide kindlad toetusinstrumentid tuleks kindlaks määrata ja neid järjekindlalt arendada. Raamprogrammide raames peaks kehtima kõigi teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmete jaoks ühine õigusraamistik.

3.7 Eesmärk pikas perspektiivis. Üks eesmärk pikas perspektiivis võiks olla toetusinstrumentide ja arveldusmenetluste ühtlustamine (vt ka punkti 4.1), mitte üksnes teadus- ja arendustegevuse raamprogrammi raames, vaid ka liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel. Nii oleks võimalik kõrvaldada mõned teadaolevaist takistustest, mis tõkestavad teadlaste piiriülest liikuvust. Kokkuvõttes oleks see oluline samm Euroopa teadusruumi loomisel. Isegi kui see oluline eesmärk võib täna näida utoopiline, tuleb igal juhul kannatlikult ja otsustavalt tegutseda selle eesmärgi saavutamise nimel ka siis, kui see võib toimuda üksnes järkjärguliselt. **Selle eesmärgi saavutamine oleks oluline samm Euroopa teadusruumi väljakujundamisel.**

3.7.1 Teadusuuringute pluralism. Sellised ühtlustamised ei tohi mingil juhul piirata uurimismeetodite, lähenemisviiside ja teemadevaliku mitmekesisust, ⁽³⁾ mida komitee peab väga oluli-

⁽³⁾ ELT C, 16.02.2008, lk 1.

seks. Paljusus ei ole raiskamine, vaid vajalik vahend optimeerimiseks ja arenguks uute teadmiste ja oskuste omandamisel ning vältimatu tingimus teaduse arenguks.

3.8 Vabaduse ja kontrolli tasakaal. Põhimõtteliselt on vajalik hea tasakaal tegevusvabaduse ja kontrolli vahel. See kehtib nii eeskirjade kujundamise kui ka nende rakendamise kohta praktikas. Seni kuni eeskirju ei ole lihtsustatud, on **eeskirjade** paindlik ja pragmaatiline **rakendamine** praktikas veelgi olulisem. Eeskirjade rakendamisel ja tõlgendamisel tuleks projekti tõhusat teostamist ja vahendite kasutamist eelistada soovile iga hinna eest veaohu vältida. Abstraktselt väljendatud normid osalus- ja finantseeskirjades võimaldavad teatud tegevusvabadust kõnealuses kontekstis. Seda tegevusvabadust tuleks järjepidevalt ära kasutada, et saavutada teadusuuringute optimaalne rahastamine ja ressurside tõhus kasutamine. Komitee meenutab seetõttu oma varasemaid soovitusi, mille eesmärk oli põhimõtteliselt anda komisjoni üksikutele otsustajatele rohkem tegevusvabadust ning aktsepteerida seega suuremat veaohu. *Hirm, et mõnel juhul võidakse teha vigu või valesti toimida, ei tohi kaasa tuua ülereguleerimist, mis halvab kõigi tegevust. Sama kehtib ka rahastamisasutuste ja teadlaste tööviiside kohta.*

3.9 Usaldusel põhinev lähenemisviis. Vead või eksitused kulude arvestamisel on tingitud peamiselt toetuskriteeriumite keerukusest ning enamikel juhtudel ei ole nende eesmärk pettus. Seetõttu tuleks teha täpset vahet vigade, eksimuste ja pettuse vahel. Komitee soovitab nõukogul, parlamendil ja komisjonil rakendada usaldusel põhinevat lähenemisviisi, seades selle Euroopa teadusuuringute rahastamise keskpunkti. Selles seoses toetab komitee komisjoni ettepanekut tõsta *vastuvõetavat riskitaset teadusuuringute valdkonnas* ⁽⁴⁾.

3.10 Kompetentsed ja kohusetundlikud ametnikud. Komisjon vajab oma ülesannete täitmiseks teadus- ja arendustegevuse raamprogrammi rakendamisel kompetentseid ametnikke, kelle asjaomased ekspertteadmised on rahvusvahelistes teadusringkondades tunnustatud ⁽⁵⁾. Nende panust optimaalse tulemuse saavutamisel ja programmi tõhusa rakendamise tagamisel ei tohi seetõttu asjatult piirata eeskirjade segadusttekitavast keerukusest tuleneva igati mõistetava hirmu tõttu vigade ja nende tagajärgede ees. See tähendab aga ka seda, et esile kerkinud vigade eest ei saa nõuda liiga suurt vastutust. Ka seetõttu on vajalikud lihtsustused, paindlikkus ja selgus.

⁽⁴⁾ Vt ka KOM(2010) 261 lõplik.

⁽⁵⁾ Komitee viitab arvamusele ELT C 44, 16.02.2008, lk 1, mille punktis 1.12 on esitatud järgmine soovitus: „Komitee peab vajalikuks, et rahastamisasutuste ja eriti ka komisjon personalil hulgas oleks teadusmaailmas tunnustatud eksperte, kes on pikemat aega tundnud ja jätkuvalt tunnevad asjaomase teadusvaldkonna erijooni ja kogukonda (töökohtade korrapärane rotatsioon ei ole kasulik)“.

3.11 **Avatus kui täiendav kontrollimehhanism.** Suurem ja seetõttu tõhusust edendav tegevusvabadus komisjoni otsustajate jaoks, nagu komitee seda on soovitanud, suurendab loomulikult täiendavate vigade või ebaasjakohaste soodustuste ohtu. Kuna komitee on aga alati rõhutanud, et ka teadusuuringute rahastamisel on vajalik täielik avatus ja läbipaistvus, saab tänu toetuse saajate informeeritusele ja nende suhtumisele korrigeerida võimalikke negatiivseid arengutendentse.

3.12 **Stabiilsuse tähtsus.** Nii keerukate süsteemide käsitlemine eeldab raske õppeprotsessi läbimist ja teatud rutiini saavutamist. See kehtib nii komisjoni ametnike kui potentsiaalsete toetuse saajate, eelkõige VKEde kohta, kellel puuduvad vahendid üksnes nende küsimuste jaoks õigusteenistuse loomiseks. Nende meetmete usaldusväärne järjepidevus suurendab seetõttu mitte üksnes õiguskindlust, vaid lihtsustab ühtlasi süsteemi edasist käsitlust. Seega tuleb kõiki esitatud muudatusi, isegi kui need sisaldavad lihtsustusi, kaaluda stabiilsuse kaotamise seisukohast. **Kavandatud lihtsustused peavad sisaldama selget lisaväärtust võrreldes stabiilsuse kaotusega.**

3.13 **Teaduslike taotlemis- ja hindamismenetluste lihtsustamine.** Õiguslik-halduslike ja finantseeskirjade ning menetluste lihtsustamise kõrval (punktid 3.6 ja 3.7) on sama oluline lihtsustada ka teaduslikke ja temaatilisi taotlus-, hindamis- ja seiremenetlusi, et vähendada ülereguleerimist ja Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja institutsioonilisel tasandil nõutavate aruandekohustuste, taotlemismenetluste, ekspertiiside, hindamiste ja lubade väljastamise menetluste suurt hulka vähendada ja ühtlustada. Komitee tunneb kahetsust selle üle, et kõnealust aspekti ei ole komisjoni teatises mainitud. Seetõttu kutsub komitee komisjoni uuesti üles suurendama koostöös liikmesriikide ja nende esindajatega jõupingutusi, et ühtlustada ja ühendada arvukaid, sageli kattuvaid taotlemis-, seire- ja hindamismenetlusi institutsioonilisel, riiklikul ja Euroopa tasandil⁽⁶⁾. Nii oleks võimalik vältida kvalifitseeritud teadlaste ja üldse inimkapitali mõttetut kulutamist. Kuigi seitsmenda raamprogrammi raames on sellega seoses tehtud teatavaid edusamme, on suurem osa kõnealusest ülesandest siiski lahendamata. Seoses võimalike lahenduste ettepanekutega tuleks tagada see, et liikmesriigid osaleksid organite ja komiteede raames asjaomasel viisil toetuse andmise menetlustes.

4. Konkreetsete märkused

4.1 **Liikmesriikide arveldusmenetlused.** Komisjoni ettepanek „*tavaliste raamatupidamistavade laiema kasutamise*” kohta tooks komitee arvates tõepoolest kaasa selge lihtsustamise. See kehtib siiski üksnes juhul, kui see tegelikult tähendab – Euroopa Kontrollikoja heakskiidul – seda, et ka teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammi raames on igas liikmesriigis võimalik rakendada arveldusmenetlust kooskõlas teadusuuringute rahastamise kohta kehtivate riiklike finantseeskirjadega. Komitee on teadlik, et see võib tuua endaga kaasa teatud erinevusi kohtlemisel, mida peaks olema võimalik aktsepteerida,

mõeldes tänu lihtsustamisele saavutatavatele eelistele. Komitee rõhutab seega soovitus komisjoni ettepanek kõigi kulukategooriate jaoks kooskõlas eelnevalt toodud selgitustega tõhusalt ja piiranguteta ellu rakendada.

4.1.1 **Käibemaksu abikõlblikkus.** Mõnede uurimisprojektide puhul tuleb maksta tulumaksu. ELi finantsmääruses lubatakse käibemaksu teatud tingimustel käsitleda abikõlblikkuna. Enamiku ELi toetusprogrammide puhul juba rakendatakse seda reeglit. Seetõttu teeb komitee ettepaneku, et käibemaksu vaadeldaks edaspidi abikõlblikkuna ka teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide puhul.

4.2 **Eeskirjade paljususe piiramine** Asjakohane on piirata eeskirjade erinevusi eri programmide ja instrumentide raames (vt ka punkti 3.6). Ei tohiks siiski seada eesmärgiks üheainsa lahenduse leidmist kõigi toetuse saajate jaoks, kuna selline lähenemiseviis isegi lihtsustuspakette silmas pidades ei saa vastata teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide eri osalejate huvidele. Seetõttu tuleks vähemalt organisatsioonide praegune erinevus säilitada. Komitee soovib seetõttu tungivalt mitte viia sisse komisjoni poolt väljapakutud ühtset rahastamismäära kõigi organisatsioonide ja tegevuste jaoks.

4.3 **Katsetuste lubamine.** Erinevuste piiramine eeskirjades ja eeskirjade järjepidevuse ja stabiilsuse nõue (vt ka punkti 3.12) ei tohiks siiski tuua endaga kaasa süsteemi paindlikkuse kadumist. Algatuseks tuleks heaks kiita uued instrumendid ja neid katsetada, enne kui langetada otsus nende kaasamise kohta olemasolevasse eeskirja.

4.4 **Selged määratlused ja suunised – kasutamisujuhised.** Eelkõige keerukates süsteemides on mõistete, eeskirjade, menetluste ja protsesside selge ja ühemõtteline määratlus otsustava tähtsusega, et osalejad saaksid tegutseda tõhusalt. Samuti on oluline, et komisjon aegsasti töötab välja suunised ja nn kasutamisujuhised. Ühest küljest peavad suunised tagama piisava paindlikkuse, et oleks võimalik arvestada toetuse saajate erinevaid raamtingimusi. Teisest küljest peab toetuse saajal olema võimalik usaldada neid andmeid. See nõue ei ole vastuolus hädavajaliku paindlikkusega, vaid võimaldab seda maksimaalselt ära kasutada. Just sellega seoses näeb komitee siiski erilisi probleeme, mis seonduvad komisjoni ettepaneku viimase, lausa revolutsioonilise osaga (vt punkti 4.8 allpool).

4.5 **Järjepidev auditimenetlus.** Komisjoni edasine auditimenetlus on oluline element lihtsustamisprotsessis (vt ka punkte 3.9 ja 4.1). Komitee soovib seetõttu muuta auditimenetluse määratlust eesmärgiga suurendada teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide tõhusust ning lihtsustada haldusmenetlust. Kõnealuses seoses tuleks täpsustada liikmesriikides kehtivate raamatupidamistavade rakendamise kontrollitingimusi, sealhulgas keskmiste personalikulude võimalikud arveldusmenetlused.

⁽⁶⁾ Vt INT/163, lisa.

4.6 **Rohkem kindlasummalist rahastamist praeguse kulu-põhise lähenemisviisi juures.** Komitee toetab põhimõtteliselt komisjoni kõnealust ettepanekut, mis võib hõlmata täiesti erinevaid kulutüüpe. Komitee näeb selles ka **osalustingimuste parandamise** võimalust **VKEde jaoks**. Komitee suhtub sellesse samuti positiivselt, kuid siiski tingimusel, et kindlasummaline rahastamine katab tegelikud kulud ning ei ole üksnes ettekääne toetuse vähendamiseks. Kindlasummalist toetust peaks pakkuma üksnes ühe valikuvõimalusena.

4.6.1 **Tegelikud kulud, mis on aluseks kindlasummaliste toetuste arvutamisel.** Põhimõtteliselt peaks finantstoetuse suurus – seega ka pakutavad kindlasummalised toetused – põhinema toetuse saajate tegelikel kuludel. Alles siis, kui teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide raames antav toetus on asjakohane, muutub osalus Euroopa uurimisprogrammides atraktiivseks ka kõige tõhusamate organisatsioonide jaoks, vaatamata halduskoormusele ja koormusele teistes valdkondades. Alles siis on võimalik täiel määral saavutada konkurents- ja uuendusvõime eesmärgid.

4.7 **Stabiilne tarkvara projektihaldamiseks.** Veebipõhiste süsteemide kasutamine kogu projekti käigus toetuse esitamiseks kuni projekti lõpetamiseni toob endaga kaasa suuri võimalusi vähendada nii komisjoni kui ka taotlejate halduskoormust. Selles suhtes on väga teretulnud komisjoni sellesuunalised jõupingutused. Siiski peab komisjoni väljatöötatud ja taotlejate käsutuses olevate veebipõhiste vahendite koostoime olema veatu. Isegi kui 7. raamprogrammi raames äsja välja töötatud tarkvara kergendab komisjoni tegevust, ei tohi see toimuda taotlejate arvel. Mittetäielikult välja arendatud tarkvara (nt NEF) ja seosetu struktuuriga dokumentatsioon (nt projektietappide vahel) loovad asjatu lisakoormuse kõigi taotlejate jaoks. Komitee soovib arvestada selle seisukohaga kõigi projektietappide käigus ja kõigil projektitasanditel ning et tulevikus investeeritaks veelgi rohkem tarkvara edasiarendamisse.

4.8 **Liikumine kulupõhiselt rahastamiselt tulemusepõhisele rahastamisele.** Komisjon teeb ettepaneku kaaluda eriti uuendusliku lihtsustusena ja alternatiivse rahastamismudelina juba tulevase teadusuuringute 8. raamprogrammi raames üleminekut tulemusepõhisele rahastamismudelile. Kuna iga teadusuuringu rahastamise puhul peaks esmane ülesanne ja peaesmärk

olema uute ja oluliste teadmiste hankimine ning selle eesmärgi saavutamiseks tuleb valida parim ja tõhusaim meetod, näib see ettepanek esmapilgul eriti atraktiivseks. Loomulikult peavad eeskirjad ja nende rakendamine teenima just seda eesmärki ning olema sellele allutatud.

4.8.1 **Kõigepealt skepsis.** Uurimisprojekti konkreetsete tulemuste eelnev kindlaksmääramine tundub aga problemaatiline. Sellisel juhul näib olevat tegemist pigem lepingulise teadustegevusega. Sellega ei kaasne üksnes toetuse andmise ja maksuõigusega seonduvad probleemid, vaid ka küsimused, mis puudutavad uurimistegevuse mõistet. Mis on alusuuringute tulemus? Seetõttu suhtub komitee sellesse ettepanekusse skeptiliselt, seni kuni komisjon ei ole koostanud põhjalikku ja selgitavat aruannet, mis võimaldaks komiteel objektiivselt hinnata seda, mida tulemusepõhine mudel konkreetsemalt tähendab ja milliseid vahendeid tuleks kasutada. Komitee on seisukohal, et tema skeptilist hoiakut tugevdab veelgi komisjoni ettevaatlik suhtumine, mis väljendub järgmiselt: *tulemusepõhised lähenemisviisid nõuavad väljundite/tulemuste hoolikat määratlemist iga üksikprojekti tasandil ja hoolikat analüüsi, et määrata kindlad summad....* Seetõttu teeb komitee ettepaneku korraldada põhjalik ja läbimõeldud arutelu kõigi võimalike osalejatega, mille tulemuseks peaks eelkõige olema uus selge teatis tulemusepõhise uurimistoetuse kohta, enne kui hakatakse rakendama täiendavaid konkreetseid meetmeid.

4.8.2 **Teostatavusuuringud ja määratlused.** Ülalnimetatud põhjustel peaks komitee tervitama tulemusepõhise mudeli teostatavusuuringut (vt ka punkti 4.3), et suuta objektiivselt hinnata selle mudeli võimalusi, ohte, probleeme ja lihtsustuspotentsiaali. Tulemusepõhise teadusuuringute toetuse asemel peaks pigem kasutama selliseid mõisteid nagu „teaduspõhine rahastamine (7) (TRANS E science-based funding)” või „programmipõhine uurimistoetus”.

4.8.3 **VKEde erivajadustega arvestamine.** Toetuse ühendamine ebamääraste projektitulemustega, mida tuleb hilisemal etapil saavutada, võib olla problemaatiline eelkõige just VKEde jaoks. Kui komisjoni toetuselubadus on seotud suure ebakindlusega, võib vajamineva täiendava rahastamise leidmine osutada raskeks.

Brüssel, 15. september 2010

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Mario SEPI

(7) Herbert Reuli (Euroopa Parlamendi liige) juhtimisel tegutseva mittemetliku töörühma „Implementation FP7” („Seitsmenda raamprogrammi rakendamine”) ettepanek.